

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ / MAGISTERSKÉ PRÁCE
OPONENT

Název	Co znamená pojem návyková látka v pojetí veganství : Postoje, zkušenosti a důsledky užívání návykových látek u veganů
Autor	Bc. Milena Bošková
Vedoucí práce	Mgr. Petr Matoušek
Oponent práce	Mgr. Jaroslav Šejvl

Hodnocená položka	Úroveň a charakteristika položky	Body
<p>Abstrakt</p> <p>Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (východiska, cíle, výzkumné otázky či hypotézy, použité metody, hlavní výsledky a jejich implikace)?</p> <p>Koresponduje abstrakt s obsahem práce?</p> <p>Má abstrakt přiměřený rozsah?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – abstrakt postrádá jasné sdělení (0 bodů).</p> <p>Dobrá úroveň – abstrakt je neúplný nebo v něm chybí jeden či více klíčových částí nebo není konzistentní s cílem, strukturou práce či diskutovaných poznatků (1-2).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – abstrakt obsahuje všechny položky, ale: jeho vypovídací hodnota je slabá, je příliš dlouhý, je matoucí (3-4).</p> <p>Výborná úroveň – kvalitně zpracovaný stručný souhrn obsahující všechny klíčové informace (5).</p>	4 / max. 5
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury</p> <p>Je zdůvodnění práce logické?</p> <p>Byla zvolena adekvátní literatura a je její záběr vzhledem k tématu dostatečný/úplný?</p> <p>Je zvolená literatura aktuální?</p> <p>Je použitá literatura řádně citována?</p> <p>Je použitá argumentace prezentována standardním způsobem?</p> <p>Byl dosavadní výzkum podroben kritice?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – odůvodnění nebo rešerše chybí, význam/přínos práce je pochybný, neposkytuje odpovídající oporu pro tvrzení autora, chybí přehled předešlých výzkumů a/nebo nekriticky přijat, reference na práci jiných autorů je nepřiměřená (0-4).</p> <p>Dobrá úroveň – pro zpracování diskutovaného tématu byla vybrána adekvátní odborná literatura. V práci je referováno k odpovídající empirické nebo teoretické bázi. Byla provedena rešerše předešlých výzkumů (ale jenom nebo v převážné míře českých), na něž je v práci správně referováno (5-10).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – byla zvolena a je podrobně diskutována adekvátní odborná literatura k tématu. Popis základních pramenů nebo teoretického rámce je na standardní dobré úrovni a zohledňuje i práce zahraničních autorů (11-15).</p> <p>Výborná úroveň – význam a praktické implikace práce jsou dobře definovány. Teoretický nebo empirický základ je dobře popsán včetně práce zahraničních autorů a v práci diskutován. Je</p>	9 / max. 20

	předložen odpovídající a kritický přehled dosavadních výzkumů, který odpovídajícím způsobem interpretuje současné poznatky a kontroverze v oboru. Argumentace použitá v práci může být inovativní a pro obor přínosná (16-20).	
<p>Použité metody a logika struktury práce</p> <p>Jsou jasně stanoveny a zdůvodněny cíle práce, výzkumné otázky či hypotézy?</p> <p>Je zdůvodněna volba použitých metod (rozsah a metoda výběru vzorku, tvorba, zpracování a analýza dat)?</p> <p>Jsou všechny použité metody a postupy dobře a podrobně popsány, umožňují popis replikaci?</p> <p>Byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat?</p> <p>Má práce logickou strukturu?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – výrazné problémy ve výběru nebo popisu jedné nebo více částí práce, zvolené metody neodpovídají cílům, otázkám či hypotézám (0-4).</p> <p>Dobrá úroveň – základní části práce jsou popsány na dostatečné úrovni a umožňují porozumět použitým metodám a postupům (5-10).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a odpovídají současné vědecké praxi (11-15).</p> <p>Výborná úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a splňují nároky na vědeckou práci, mohou být inovativní a pro obor přínosné (16-20).</p>	13 / max. 20
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků</p> <p>Jsou závěry prezentovány srozumitelně?</p> <p>Jsou prezentovány všechny relevantní poznatky?</p> <p>Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce?</p> <p>Jsou závěry korektní?</p> <p>Byly vzaty v úvahu alternativní vysvětlení?</p> <p>Jsou závěry diskutovány v kontextu soudobého výzkumu?</p> <p>Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – výrazné problémy s prezentací nebo s interpretací výsledků (0-8).</p> <p>Dobrá úroveň – prezentované výsledky jsou vnitřně konzistentní. Některé interpretace výsledků jsou přiměřené. Práce zmiňuje některé z jejích hlavních slabých a silných stránek (9-16).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – výsledky jsou srozumitelně prezentovány a jeví se jako správné. Interpretace výsledků jsou přiměřené. Slabé a silné stránky práce jsou diskutovány včetně implikací pro interpretace poznatků. Práce demonstruje porozumění implikacím diskutovaných poznatků pro další výzkum nebo opatření (17-23).</p> <p>Výborná úroveň – výsledky prezentovány srozumitelně a jeví se jako správné. Správná interpretace výsledků je provedena s kritickým zohledněním možných alternativních vysvětlení. Jsou diskutovány slabé i silné stránky práce včetně implikací pro interpretace poznatků. Výsledky jsou diskutovány v kontextu dalších výzkumů a zdůrazňují přínos k rozvoji vědomostí (nebo vývoji nových technik a postupů). Jsou učiněna jasná a odpovídající doporučení pro další výzkum nebo opatření (24-30).</p>	16 / max. 30

<p>Etické aspekty práce</p> <p>Byly vzaty v úvahu etické otázky?</p> <p>Nedošlo k ohrožení zájmů účastníků výzkumu?</p> <p>Jsou diskutovány etické konflikty výzkumné činnosti?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – etické otázky jsou opominuty, etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů nejsou respektována nebo jsou nedostatečně ošetřena (0-2).</p> <p>Dobrá úroveň – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu, nicméně z etického hlediska vykazuje nedostatky, které ale nejsou zásadního charakteru (3-5).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu (6-8).</p> <p>Výborná úroveň – etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů jsou dostatečně ošetřeny. Jsou diskutovány všechny etické konflikty výzkumné činnosti. Autor bere v potaz společensko-kulturní dopad práce (9-10).</p>	<p>7 / max. 10</p>
<p>Odborný a společenský přínos a celková úroveň práce.</p> <p>Pojednává práce aktuální/praktický problém?</p> <p>Je práce přínosná z hlediska oboru?</p> <p>Obsahuje práce všechny klíčové části?</p> <p>Má práce dostatečný či přiměřený rozsah?</p> <p>Je práce logicky uspořádána?</p> <p>Je práce z formálního hlediska bez chyb?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – práce se nezabývá společensky aktuálním nebo praktickým problémem nebo není na odpovídající úrovni zpracována a vnitřně uspořádána, např. chybí některá z jejích klíčových částí, neodpovídá rozsahem požadavkům či je nelogicky uspořádána (0-3).</p> <p>Dobrá úroveň – práce pojednává alespoň částečně aktuální nebo praktický problém v kontextu oboru. Text je z hlediska obsahového i formálního bez zásadních pochybení, práce je úplná a má jasnou strukturu (4-7).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – práce pojednává aktuální a praktický problém v kontextu oboru. Je zpracována na velmi dobré úrovni, text je vhodně členěn a jsou dodrženy všechny zásady logické i formální strukturace textu (8-11)</p> <p>Výborná úroveň – práce je originální a přínosná pro rozvoj oboru, zabývá se významným společenským problémem. Je napsána na vysoké akademické úrovni (12-15).</p>	<p>7 / max. 15</p>

Celkové hodnocení úrovně práce

Komentář oponenta / vedoucího práce (celkové shrnující hodnocení, poznámky)	<p>Studentka předkládá svoji diplomovou práci na totožné téma, které již zpracovala v minulosti. Na práci je znatelný kvalitativní posun, který odůvodňuje doporučení práce k obhajobě. Rešerše práce pravděpodobně nebyla udělána komplexně, a pokud byla, tak zcela pomíjí ty vědecké práce a zprávy, které se studentce nehodí, neboť se staví negativně k veganství zejm. směrem k dětem. I když pojem návykové látky je přesně definován, studenta si ji na počátku práce definuje jako látku se závislostním potenciálem, a v závěru práce pracuje již se správnou terminologií. Zajímavé je, že studentka na s. 4 uvádí, že počet veganů se v ČR každoročně zvyšuje, což ovšem nedokládá žádnou studii nebo výzkumem, který by tuto skutečnost podporoval, takže se jedná o její zcela subjektivní názor. Teoretická část práce se dále věnuje monotematickému popisu jednotlivých látek a jejich účinků, neurobiologickým faktorům a prevalenci. V čem vidím zásadní nedostatek práce, je neobjektivita práce. Studentka na s. 21 popisuje vhodný přístup k ochraně zdraví u dětí v případech, kdy jejich rodiče za ně poněkud sobecky rozhodnou, že budou vegany - neboť dítě zde nemá svobodnou vůli rozhodnout se o způsobu stravování, ale k objektivnímu posouzení neuvádí žádné stanovisko odborné společnosti - viz např. ČLS JEP Česko – Slovenská pediatrická společnost (duben 2014; S 1/69). Chybí objektivní – na základě provedených výzkumů a doporučení odborných společností - zhodnocení, zda je skutečně ze zdravotního hlediska vhodné vychovávat dítě k veganskému způsobu života. Stejně tak je velmi subjektivně bez vysvětlení uveden jako nevhodný způsob stravování makrobiotická strava (s. 25).</p> <p>Citace výzkumu aplikovaného na jedné pacientce je vhodná do kazuistiky, nikoli k činění relevantních závěrů k výzkumu (s. 33). Výzkumná část práce se skládá ze dvou částí. Pro oba dva případy je zvolená metodologie v pořádku. První část je zaměřena na kvalitativní rozhovory s vegany, druhá část je kvantitativní, a studentka sbírala data pomocí sítě Facebook.</p> <p>Některé věty v práci vyvolávají otázky o jejich smyslu: „<i>někteří vegani návykové látky užívají, někteří neužívají žádné návykové látky</i>“ (s. 59), kdy z hlediska logického věta postrádá smysl a má stejnou validitu jako sdělení „<i>někteří lidé pijí alkohol a někteří ho nepijí</i>“. Stejně tak: „<i>z grafu je tedy zjevné, že 35% veganu nenakupuje konopné produkty a zřejmě se o ně ani nezajímá. Ovšem někteří nakupují konopné potraviny</i>“ – tedy z toho vyplývá, že potravina není produkt (s. 62)? Zjevný protimluv se objevuje zejména v diskusi na s. 68: „<i>Osobně si myslím, že vegani odhalili něco,</i></p>
--	--

	<p><i>co stojí za zmínku. A to je fakt, že droga může být jakákoli látka, která vytváří závislost, ale ani ji vytvářet nemusí a zároveň pomáhá člověku.“</i> Jednak tato věta z hlediska jazykového nedává příliš smysl, a k rozdílu mezi NL a drogou došla odborná lékařská odborná společnost před mnoha desetiletími (srov. např. Urban, 1971). To, že je studentka nadšena myšlenkou, že návykovou látkou může být čokoláda, již pro práci irelevantní (s. 68).</p> <p>Z mého pohledu, i když studentka části zlepšila, práce stále postrádá to, co vědecká práce postrádat nemá – objektivitu. Studentka ve své práci neustále podsouvá, že veganský způsob je ten nejlepší, a manipulačně vnucuje druhým, že pokud jedí maso, mají mít z toho výčitky svědomí. Nevím, zda záměrně nebo nevědomky nepracuje s vědeckými výzkumy, a cituje New York Times, s. 21.</p> <p>I přes velké a zásadní výhrady k celé práci jsem se rozhodl, že ji doporučím k obhajobě. Práci studentky jsem přidělil minimálně nutný počet bodů, které jsou nezbytné pro možnost obhajoby a nechávám na schopnostech studentky, aby ji dokázala obhájit před zkušební komisí.</p>
Doplňující otázky k obhajobě	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jaký je rozdíl mezi drogou a návykovou látkou? 2. Jaká jsou rizika karence u adolescentů a mladých dospělých veganů – vyjmenujte min. 4 základní, které přicházejí v úvahu.
Body celkem	56 / max. 100 bodů
Navrhované hodnocení	<i>práci doporučuji k obhajobě, celkově hodnotím dobře</i>
Datum	27. května 2017
Jméno a příjmení, podpis	Jaroslav Šejvl

Instrukce pro posudky bakalářských prací:

1. Každou z hodnocených položek obdujte do pravého sloupce počtem bodů. Případné slovní připomínky k jednotlivým položkám připojte k souhrnnému hodnocení, pro které je vyhrazeno pole formuláře na posledním listu posudku.
2. Napište celkové shrnující hodnocení, včetně případných poznámek k jednotlivým položkám.
3. Navrhněte minimálně dvě doplňující otázky k obhajobě.
4. Doplňte celkový součet bodů a navrhované hodnocení.
5. Vytiskněte, podepište, pošlete do CA.

Instrukce pro posudky magisterských prací:

1. Každou z hodnocených položek obdujte do pravého sloupce počtem bodů.
2. U každé z hodnocených položek nahraďte text v poli „úroveň a charakteristika položky“ vlastním hodnotícím komentářem, který odpovídá na otázky vlevo, stávající obecnou formulací jednotlivých úrovní se můžete inspirovat.
3. Napište celkové shrnující hodnocení.
4. Navrhněte minimálně dvě doplňující otázky k obhajobě.
5. Doplňte celkový součet bodů a navrhované hodnocení.
6. Vytiskněte, podepište, pošlete do CA.

Klasifikace práce podle bodového hodnocení

Výsledná známka	Bodové rozpětí pro bakalářské práce	Bodové rozpětí pro magisterské práce
Výborně	100–81	100–86
Velmi dobře	80–61	85–71
Dobře	60–41	70–56